T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/136
KARAR NO : 2024/241
KARAR TR : 03/06/2024

ÖZET: Davacının tutuklu bulunduğu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda, telefonla ek görüşme hakkını kullandırılmadığından bahisle uğradığı manevi zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A.E
İdari Yargıda
Davalı : Adalet Bakanlığı
Adli Yargıda
Davalı : Hazine ve Maliye Bakanlığı (Bafra Mal Müdürlüğü)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Bafra T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü davacı dilekçesinde, 06/02/2023 tarihinde meydana gelen deprem felaketi sonrasında ve son olarak R.B ı nedeniyle tüm hükümlülere ilave 30 dakika telefonla görüşme hakkı verilmesine karşın kendisine verilmediğini, bu durumun ise deist olmasından kaynaklandığını haksızlık yapıldığını ve ayrımcılığa uğradığını ifade ederek, uğradığıacı, elem ve ızdıraba karşılık olarak 300.000 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Samsun 2. İdare Mahkemesi 18/05/2023 tarih ve E.2023/510, K.2023/612 sayılı kararı** ile, davanın görev yönünden reddine olarak karar vermiş ve istinaf yoluna başvurulması üzerine Samsun Bölge İdare Mahkemesi 03/10/2023 tarih E.2023/1079, K.2023/1478 sayılı ilamıyla istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un "Hükümlünün Telefon ile Haberleşme Hakkı" başlıklı 66. maddesinde, "(1) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre idarenin kontrolündeki ücretli telefonlar ile görüşme yapabilirler. Telefon görüşmesi idarece dinlenir ve kayıt altına alınır. Bu hak, tehlikeli hâlde bulunan ve örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir. (2) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde hükümlüler, ücretli telefonlarla serbestçe görüşme yapabilirler. (3) Açık ve kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm, ağır hastalık, salgın hastalık veya doğal afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhâl yararlandırılırlar. Görüşmeler, tutanak ile belgelenir ve tutanaklar özel bir dosyada saklanır. (4) Hükümlüler açık ve kapalı ceza infaz kurumlarında, çocuk eğitimevlerinde araç telefonu, telsiz telefon veya cep telefonu ve benzeri iletişim araçlarını bulunduramaz ve kullanamazlar."; "Din ve Vicdan Özgürlüğü" başlıklı 70. maddesinde, "(1) Hükümlü, ceza infaz kurumunda, mensup bulunduğu dinin ibadetlerini, düzeni bozmayacak ve çalışmayı engellemeyecek biçimde serbestçe yerine getirebilir ve ibadette kullanılan eşyayı, dinî yaşamı bakımından zorunlu olan kitap ve eserleri temin ve bulunduğu yerlerde muhafaza edebilir. (2) Hükümlünün, mensup bulunduğu dinin görevlilerince ziyaret edilmesine ve onlarla iletişim kurmasına, kurum güvenliğini tehlikeye düşürmemek koşuluyla izin verilir." hükmüne yer verilmiştir.

4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir. Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar."; "İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri" başlıklı 4. maddesinde, "İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek.

5. Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek.

6. Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak.

7. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır."; "İnfaz Hâkimliğine Şikâyet ve Usulü" başlıklı 5. maddesinde, "Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren onbeş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabilir."; "İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar" başlıklı 6. maddesinde, "...İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir. ... İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz." hükümlerine yer verilmiştir.

Dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; Samsun ili, Bafra T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunan davacı tarafından,06/02/2023 tarihinde meydana gelen deprem felaketi sonrasında ve son olarak R.B ı nedeniyle tüm hükümlülere ilave 30 dakika telefonla görüşme hakkı verilmesine karşın kendisine verilmediği, bu durumun ise deist olmasından kaynaklandığı belirtilerek haksızlık yapıldığından ve ayrımcılığa uğradığından bahisle uğranıldığı ileri sürülen acı, elem ve ızdıraba karşılık olarak 300.000,00-TL manevi tazminatın ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, davacının iddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen "...dışarıyla ilişkileri..." konusuna ilişkin olduğu, bu kapsamdaki şikâyetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, söz konusu şikâyetlere bakmak hususunda adli yargı yerinin görevli olduğunun belirlendiği anlaşılmış olup, aynı şikâyetten kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı kanaatine varıldığından, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Nitekim, benzer nitelikteki uyuşmazlıklarda verilen Uyuşmazlık Mahkemesinin 27/02/2023 tarih ve E:2022/580, K:2023/177 sayılı kararı ile 27/03/2023 tarih ve E:2023/148, K:2023/199 sayılı kararı da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle; görevli adli yargı merciinde ayrı ve müstakil bir dava açılmakta serbest olmak üzere 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine..."

3. Davacı, aynı olay ve gerekçelerlebu kez 500.000 TL manevi tazminat istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Bafra Ağır Ceza Mahkemesi 04/03/2024 tarih ve E.2024/60, K.2024/67sayılı kararı**ile, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı görevli olduğundan görevsizlik kararı vererek dosyanın 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca mahkememize gönderilmesi yönünde karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Yer verilen Kanun maddeleri ve Yargıtay içtihatlarından açıkça anlaşıldığı üzere, adli yargı kolunda bulunan ağır ceza mahkemeleri, idarenin iş ve işlemlerinden yahut ihmallerinden dolayı devlet aleyhine açılan davalarda tazminat mahkemesi sıfatıyla yargılama yürütememektedir. Ağır ceza mahkemelerinin tazminat yönünden yegane görevi, CMK'da düzenlenen ve koruma tedbirlerinden kaynaklanan ihlal iddiaları yönünden karar vermektir.

İnfaz Hakimlikleri yönünden de görüldüğü üzere, dört tür karar verilebilmesi kanunen imkan dahilindedir. Bunlar: şikayetin reddine, işlemin iptaline yahut faaliyetin durdurulması veya ertelenmesine

şeklidedir. Davacı/hükümlünün şikayetçi olduğu bir konuda İnfaz Hakimliğinin verdiği kararlar her zaman geçmişe matuf olmamaktadır. Karar neticesinde şikayetin kabulü ve işlemin iptaline karar verilse de bu işlemin sebebiyet verdiği maddi ve manevi zararlar her zaman salt İnfaz Hakimliğinin kararı ile ortadan kaldırılamamaktadır. Bunun nedeni kanun koyucunun -İYUK'un 12. maddesinin aksine- İnfaz Hakimliği Kanun'un 6. maddesinde, İnfaz Hakimliği bakımından yapılan şikayetlerde, işlemin iptali talebinin yanı sıra tam yargı davasındakine benzer şekilde tazminat talebinde bulunulabilme imkanını tanımamış olmasıdır. Dolayısıyla davacı/hükümlülerin İnfaz Hakimliğine yaptıkları başvurular neticesinde elde ettikleri kararlardan sonra ayrıca varsa, iptal edilen işlemlerden kaynaklanan maddi ve manevi zararlarını genel hükümlere göre idari yargı kolunda talep etmeleri mümkündür. Yoksa İnfaz Hakimliklerinin ayrıca tazminata hükmedebilmeleri kanunen olanaklı değildir.

Anayasa Mahkemesinin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adlî ve idarî yargı ayrımına gidilmiş ve idarî uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idarî yargı, özel hukuk alanına giren konularda adlî yargı görevli olacaktır. Bu durumda idarî yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adlî yargının görevlendirilmesi konusunda yasakoyucunun mutlak bir takdir hakkının bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idarî yargının denetimine bağlı olması gereken idarî bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde yasakoyucu tarafından adlî yargıya bırakılabilir. (Anayasa Mahkemesinin 16/02/2012 tarihli ve 2011/35-2012/23 E-K sayılı İptal Kararı)

Yukarıda yapılan tüm izahatların neticesinde anlaşılmaktadır ki, hükümlünün ek görüşme hakkının kendisine tanınmamış olması iddiasına bağlı manevi tazminat talebi yönünden İnfaz Hakimliğince ve mahkememizce verilen kararlar, hükümlünün idari yargı yoluna başvuru sebepleri arasında gösterdiği ayrımcı işleme bağlı manevi zarar iddiasını telafi edebilecek niteliği haiz değildir. Adli yargı yolunda ne şekilde karar verilirse verilsin, bu karar geleceğe matuf olacaktır, yoksa geçmişe etkili olması mümkün değildir. Zira 2023 yılındaki bayramlarda, yani geçmişte tanınan görüşme haklarının artık icrai olarak hükümlüye kullandırılması gelinen aşamada mümkün değildir. Esasen davacı/hükümlü de, Samsun 2. İdare Mahkemesine ve mahkememize hitaben yazdığı dilekçelerde tarafına gerçekleştirilen ayrımcı işlem nedeniyle çektiği manevi acılarına karşılık tazminat talebinde bulunmuş, buna karşın ayrıca ayrımcı işlemin ortadan kaldırılması yönünde, yani herhangi bir ceza infaz kurumu kararına yönelik şikayette bulunmamıştır. Yani davacı/hükümlünün talebi, tazminat davasının doğası gereği geleceğe yönelik değil, geçmişe yöneliktir. Hülasa, Mahkememizin 2023/262 D.İş sayılı davacı/hükümlünün şikayetinin kabulüne dair kararından sonrası bakımından davacı/hükümlünün Mahkememizin kararının uygulanmadığı ve kendisine ayrımcılık yapıldığı etrafında toplanan tazminat gerekçeleri bakımından, idareye atfedilebilecek bir hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk hali söz konusu olup olmadığının tespiti ve hükümlünün manevi tazminat ödenmesi talebinin karşılanıp karşılanmayacağı yönünden görevli yargı yolunun idari yargı olduğu kanaatine varılmış, neticeten aşağıdaki şekilde hüküm kurulmak gerekmiştir.

HÜKÜM : Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere,

1- Mahkememizin GÖREVSİZLİĞİNE,

2- Tazminat istemine ilişkin 5271 sayılı Kanun 141 inci maddesinde suç soruşturması ve kovuşturması sırasında gerçekleşen koruma tedbirlerindeki hukuka aykırılıklar yönünden bu kanun hükümlerine göre tazminat istenebileceği belirtilerek tazminat istenebilecek hallerin tahdidi şekilde sıralandığı, davacının hükümlü iken telefonla görüştürülmemesinden dolayı manevi ızdırap çektiği iddiasınıntazminat davası kapsamında olmadığı, davacının söz konusu işlemlerden doğan zararına yönelik olarak manevi tazminat istemine ilişkin davanın gereğinin takdirinin idari yargı görev alanında kaldığı ve bu mahkemeler önünde tazminat isteminde bulunulabileceği kanaatine varıldığından mahkememizin görevsiz olduğu anlaşılmakla dosyanın yargılama yapmak üzere Samsun İdare Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3- Samsun 2. İdare Mahkemesi ile mahkememiz arasında olumsuz görev uyuşmazlığı çıktığından görevli mahkemenin belirlenmesi için dosyanın 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNE GÖNDERİLMESİNE...."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un, "*Hükümlünün telefon ile haberleşme hakkı*" başlıklı 66. maddesi şöyledir:

"(1) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler, Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre idarenin kontrolündeki ücretli telefonlar ile görüşme yapabilirler. Telefon görüşmesi idarece dinlenir ve kayıt altına alınır. Bu hak, tehlikeli hâlde bulunan ve örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.

(2) Açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde hükümlüler, ücretli telefonlarla serbestçe görüşme yapabilirler.

(3) Açık ve kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlüler altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm, ağır hastalık, salgın hastalık veya doğal afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhâl yararlandırılırlar. Görüşmeler, tutanak ile belgelenir ve tutanaklar özel bir dosyada saklanır.

(4) Hükümlüler açık ve kapalı ceza infaz kurumlarında, çocuk eğitimevlerinde araç telefonu, telsiz telefon veya cep telefonu ve benzeri iletişim araçlarını bulunduramaz ve kullanamazlar."

6. 5275 sayılıKanun'un, *"Tutuklularınhakları"* başlıklı 114. maddesi şöyledir:

"(1) Tutuklulardan çalışmaları istenebilir; ancak, buna mecbur tutulamazlar. Tutuklular istediklerinde idare, barındırıldıkları odalarda çalışmalarına izin verebilir. Odada çalışma imkânı yoksa, tutukluların iş yerlerinde çalışmalarına da izin verilebilir. Bu takdirde kendileri hakkında çalışmakta olan hükümlülere ait rejim uygulanır.

(2) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde tutuklular, kurumun bu hususta ki genel düzenine uymak suretiyle ziyaretçi kabul edebilirler. Ancak soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkeme, soruşturmanın veya davanın selameti bakımından tutuklunun ziyaretçi kabulünü yasaklayabilir veya bu hususta kısıtlamalar koyabilir.

(3) Tutukluların yazılı haberleşmeleri ile telefonla görüşmeleri, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkimveya mahkemesince kısıtlanabilir.

(4) Tutuklu, savunması için istediği müdafii seçmek ve görevlendirmek hakkına sahiptir. Her dereceden kurum görevlileri bu hususta tutukluya tavsiyelerde bulunamaz.

(5) Tutuklunun müdafii ile olan haberleşmesine ve kurum düzeni çerçevesinde temas ve görüşmelerine hiçbir suretle engel olunamaz ve kısıtlamalar konulamaz.

(6) Özel kanunda yer alan hükümler saklıdır."

7. 5275 sayılı Kanun'un*"Kısıtlayıcı önlemler"* başlıklı 115. maddesi şöyledir:

"(1) Tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın amacını veya tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecekdavranışlarda bulunan tutuklulara soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkimveya mahkemesince aşağıdaki tedbirler uygulanabilir:

a) Tutuklunun tek başına, sıkı bir rejim altında muhafaza edilmesi ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi.

b) Belirli süre ile dışarıyla ilişkisinin, ziyaretçi kabulünün ve telefon görüşmelerinin kısıtlanması.

c) Gerekiyorsa kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyici biçimde hazırlanmış özel bir odada barındırılması ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi.

d) Saldırganlık göstermesi hâlinde belirli süreyle kelepçelenmesi veya hareketlerinin engellenmesi.

e) Yüksek güvenlikli bir kuruma nakledilmesi."

8. 5275 sayılı Kanun'un *"Tutukluların yükümlülükleri"* başlıklı 116. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Bu Kanunun; yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, ...telefonla haberleşme hakkı,..... görüşlerde uygulanacak esaslar, beden eğitimi, kütüphane ve kurslardan yararlanma konularında 9, 16, 21, 22, 26 ilâ 28, 34 ilâ 53, 55 ilâ 62, 65 ilâ 76 ve 78 ila 88 inci maddelerinde düzenlenmiş hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.

....."

9. 29/03/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin *"Telefonla görüşme hakkı"* başlıklı 74. maddesi şöyledir:

"(1) Kapalı kurumlarda bulunan hükümlüler, belgelendirmeleri koşuluyla eşi, dördüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ve vasisi ile telefon görüşmesi yapabilir.

(2) Telefonla görüşmeleri aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır:

a) Hükümlüler, haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakılma veya kısıtlama cezası ile hücreye koyma cezasının infazı sırasında olmamak koşuluyla, idarenin kontrolünde bulunan ve kurumun uygun yerlerine yerleştirilen telefonlardan yararlandırılır.

b) Disiplin cezaları olsa bile, anne, baba, eş, çocuk ve kardeşlerin ölüm veya ağır hastalıkları veya doğal afet hâllerinde, hükümlülerin telefon görüşme hakları hiçbir şekilde engellenemez.

c) Açık ve kapalı kurumlardaki hükümlüler; altsoy, üstsoy, eş ve kardeşlerinin ölüm, ağır hastalık, salgın hastalık veya doğal afet hâllerinde, kuruma ait telefon ve faks cihazından derhal yararlandırılır. Bu hâlde, yapılan telefon konuşmaları o haftaya ait konuşma hakkından sayılmaz. Görüşmeler, tutanak ile belgelenir ve tutanaklar özel bir dosyada saklanır.

ç) Kurum personeli hükümlülere tahsis edilen telefonları kullanamaz.

d) Hükümlüler, telefon görüşmesi hakkına sahip oldukları konusunda bilgilendirilir.

e) Hükümlülerin telefonla görüşme gün ve saatleri, kurumda bulunan telefon adedi, başvuru sırası, kurumun asayiş ve güvenliği dikkate alınarak idare tarafından belirlenir.

f) Hükümlüler görüşebilecekleri yakınlarından bir veya birden fazla kişi ile haftada bir kez ve bir telefon numarasıyla bağlantı kurarak kesintisiz görüşme yapabilir. Herhangi bir nedenle görüşme gerçekleşememişse daha önceden bildirilen numaralardan bir diğeriyle görüşebilir. Konuşma süresi görüşme başladığı andan itibaren on dakikayı geçemez. Deprem, salgın hastalık, doğal afet gibi zaruri hâllerde Bakanlık kararı ile telefon ile görüşme süresi ve sayısı artırılabilir.

....."

10. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "*Amaç ve kapsam*" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

" Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.

(Mülga üçüncü fıkra: 2/7/2018 – KHK/700/133 md.)

11. 4675 sayılı Kanun'un "*İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

" *İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:*

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek.

5. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek.

6. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak.

7. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır."

12. 4675 sayılı Kanun'un "*İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren onbeş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabilir.

Şikâyet, dilekçe ile doğrudan doğruya infaz hâkimliğine yapılabileceği gibi; Cumhuriyet başsavcılığı veya ceza infaz kurumu ve tutukevi müdürlüğü aracılığıyla da yapılabilir. İnfaz hâkimliği dışında yapılan başvurular hemen ve en geç üç gün içinde infaz hâkimliğine gönderilir. Sözlü yapılan şikâyet, tutanağa bağlanır ve bir sureti başvurana verilir.

Şikâyet yoluna, kendisi ile ilgili olmak kaydıyla hükümlü veya tutuklu ya da eşi, anası, babası, ayırt etme gücüne sahip çocuğu veya kardeşi, müdafii, kanunî temsilcisi veya ceza infaz kurumu ve tutukevi izleme kurulu başvurabilir.

Şikâyet yoluna başvurulması, verilen kararın, yapılan işlem veya faaliyetin yerine getirilmesini durdurmaz. Ancak, infaz hâkimi giderilmesi güç veya imkansız sonuçların doğması ve karar, işlem veya faaliyetin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda karar, işlem veya faaliyetin ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.

13. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz hakimliğince şikayet üzerine verilen kararlar"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Şikâyet başvurusu, 5 inci maddede yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir karar, işlem veya faaliyete karşı ya da başvuru hakkı olmayan kimselerce yapılmışsa infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddeder; şikâyet başvurusu başka bir yargı merciinin görevi içerisinde ise o mercie gönderir.

Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. (Ek cümleler: 22/7/2010 - 6008/5 md.) Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı

aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.

İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.

İnfaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.

(Değişik beşinci fıkra:14/4/2020-7242/6 md.) İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.[7]

İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine (...)[8] yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/06/2024 tarihli toplantısında, dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

15. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, "*Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir.*" hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

16. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. / (Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir.*" hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

17. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma istencini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

18. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı yanında, idari yargı ile mahkemeleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı söz konusu olduğundan bahisle, görevli yargı yolunun belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verildiği; ancak bunun ara kararı ile değil, dosyanın kapatılıp karar numarası alınmak suretiyle yapıldığı görülmüştür.

19. Bu haliyle, Ağır Ceza Mahkemesince verilen karar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamaktadır.

20. Ancak, idari ve adli yargı yerleri arasındaolumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından ve adli yargı dosyasının, son görevsizlik kararını veren mahkemece, ekinde idari yargı dosyası fotokopisi ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği, hususları gözetildiğindeve usule ilişkin başka bir noksanlık dabulunmadığı anlaşıldığından, idari ve adli yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, davacının 06/02/2023 tarihinde meydana gelen deprem felaketi sonrasında ve son olarak R.B ı dolayısıyla hükümlülere yeniden görüşme hakkı verilmesine rağmenilave görüşme hakkının kendisine tanınmadığını , telefonla görüşme hakkı tanınması için dini inançlarınıaçıklamaya zorlandığını, deist olduğu için kendisine ayrımcılık yasağına aykırı şekilde davranıldığını bu nedenle yaşadığı manevi ızdıraba karşılık manevi tazminat ödenmesi istemiyle açılmıştır.

23. Olayda, davacı iddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan *"...dışarıyla ilişkileri..."* konusuna ilişkin olup,bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlenmiş olup,aynı şikayetten kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Bafra Ağır Ceza Mahkemesinin başvurusunun reddine ve Mahkemece verilen 04/03/2024 tarih ve E.2024/60, K.2024/67 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Bafra Ağır Ceza Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN REDDİ ile mahkemece verilen04/03/2024 tarih ve E.2024/60, K.2024/67 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/06/2024 tarihinde, Üye Nilgün TAŞ'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

Dosya kapsamına göre, davacının tazminat talebinin dayanağı hükümlülüğüsırasında ceza infaz kurumunda telefonla görüşmesinin düzenlenmesine ilişkin idari işlem olup; yargısal nitelik taşımayan ve CMK'nın 141. maddesinde düzenlenen suçun soruşturması veya kovuşturması sırasında *"hakim ve Cumhuriyet Savcılarının verdiği (telefon dinleme, mallara el koyma vb. gibi) kararlar ve işlemlere ilişkin"* değildir. Bu haliyle, yargısal nitelik taşımayan, suçun kovuşturması ve soruşturması ile ilgili olmayan, ceza evindeki tutuklunun telefonla görüşmesinin düzenlenmesine ilişkin olan idari eylem ve işlem nedeniyle uyuşmazlığın çözümünde İYUK'nun 2/b maddesi uyarınca idari yargı görevli olup ağır ceza mahkemesinin de görevine girmediğini düşündüğümden sayın çoğunluğun kararına katılmıyorum.03/06/2024

Üye
Nilgün TAŞ